

Deloitte Legal Newsflash

Tax Dispute Resolution

Tweede actieplan tegen fiscale fraude, focus op internationale en complexe fraude

Onder het voorzitterschap van Minister van Financiën Vincent Van Peteghem werd in de schoot van het College voor de strijd tegen de sociale en fiscale fraude recent het tweede actieplan ter uitvoering van een gecoördineerd anti-fraudebeleid gelanceerd. Daar waar het eerste actieplan zich focuste op interne samenwerking tussen de overheidsdiensten, wordt dit keer de nadruk gelegd op internationale thema's, zoals gegevensuitwisseling en transparantie. Wij staan stil bij de twee meest opmerkelijke actiepunten die relevant zijn bij fiscale controles.

Uitbreiding van fiscale onderzoeks- en aanslagtermijnen

Ontoereikendheid van de huidige termijnen

Het actieplan vertrekt vanuit de stelling dat de bestaande onderzoeks- en aanslagtermijnen ontoereikend zouden zijn in het licht van de recente internationale richtlijnen inzake fraudebestrijding (DAC, ATAD, etc.) en de toegenomen mogelijkheden tot internationale samenwerking. Zo stelt men vast dat de termijnen in andere (buur-)landen veel langer zijn. Aangezien men maximaal gebruik wenst te kunnen maken van de toenemende internationale informatiestroom, zou een aanpassing van de bestaande termijnen zich opdringen.

Verruiming van termijnen bij laattijdige of complexe aangiftes

Om aan te sluiten bij de internationale standaarden, maar eveneens met het oog op een aanzienlijke vereenvoudiging van de fiscale procedure, stelt het actieplan voor een drietrapsstelsel in te voeren met 'algemene' onderzoeks- en aanslagtermijnen van respectievelijk drie, vier en tien jaar.

De bestaande termijn van drie jaar wordt behouden. Deze wordt evenwel automatisch verlengd naar vier jaar wanneer er sprake is van een "laattijdige aangifte", i.e. een aangifte die, zonder toestemming van de fiscale administratie, later wordt ingediend dan de wettelijk bepaalde aangiftedatum.

Wat het meest in het oog springt is evenwel de invoering van een 10-jarige aanslag- en onderzoekstermijn voor "complexe aangiften". Wat concreet onder dat begrip moet worden verstaan, zal nader men nader uitwerken in de wet. Op basis van de beschikbare informatie zou het onder meer gaan om aangiften met toepassing van verrekenprijzen, internationale structuren en financiële stromen, niet-aangegeven inkomsten, elementen van (of een vermoeden van) fraude, elementen die inlichtingen uit het buitenland noodzaken, etc.

Het is duidelijk dat men de uitgebreide 10-jarige termijn ruim opvat, waarbij men er onder meer op aanstuurt dat van zodra er een internationale component in het spel is, de belastingplichtige onderworpen is aan de tienjarige termijn. Hetzelfde lijkt te zullen gelden wanneer er sprake is van een niet-aangifte, zelfs wanneer deze te goeder trouw gebeurt en/of voor een gering bedrag. Enige minimumdrempel of andere vorm van beperking is, voorlopig althans, immers niet voorzien in het actieplan.

Of een dergelijke algemene maatregel de toets van de evenredigheid zal doorstaan, is nog maar de vraag. Kan de wetgever in algemene termen situaties waarbij geen fraude is aangetoond (onjuiste aangiften, elke aangifte met een internationale component, elke aangifte met toepassing van verrekenprijzen), structureel aan langere onderzoeks- en aanslagtermijnen onderwerpen? Veel zal daarbij ook afhangen van hoe de wetgever het begrip "complexe aangifte" precies zal omschrijven. Daarbij moet men toch overwegen om kennelijk onredelijke situaties zoveel als mogelijk uit te sluiten uit het toepassingsgebied van de tienjarige termijn. Echter valt nu al te vrezen dat deze invulling aanleiding zal geven tot talrijke discussies tussen de belastingplichtige en de fiscale administratie.

Ook is momenteel nog onduidelijk hoe de nieuwe termijn zich zal verhouden tot het huidige stelsel van de uitbreiding van de onderzoekstermijn in gevallen van (vermeende) fraude, waarbij een voorafgaande kennisgeving van aanwijzingen van belastingontduiking noodzakelijk is. Het actieplan spreekt over een 'automatische uitbreiding' naar tien jaar, betekent dit dat in mogelijke fraudedossiers een voorafgaande kennisgeving niet langer nodig zal zijn? En betekent dat op zijn beurt dan geen verhoogd risico op zgn. 'fishing-expeditions'?

Het actieplan voorziet eveneens enkele flankerende maatregelen. Zo wordt logischerwijze (gelet op de uitgebreide onderzoeks- en de aanslagtermijnen) ook de bewaartermijn verlengd tot 10 jaar.

Ook zal een belastingplichtige over één jaar beschikken om een bezwaarschrift in te dienen (in plaats van de huidige zes maanden). Ervan uitgaande dat de betaaltermijn niet mee wordt verlengd, zal de verlenging van de bezwaartermijn voor veel belastingplichtigen evenwel weinig praktisch nut hebben.

Dwangboetes ter ondersteuning van de medewerkingsverplichting

Een tweede opmerkelijk actiepunt beoogt een grotere afdwingbaarheid van de fiscale onderzoeksbevoegdheden. In het bijzonder doelt het actieplan op het afdwingen van toegang tot de beroepslokalen en tot (beroepsmatige) digitale data van belastingplichtigen.

Klaarblijkelijk wordt de fiscale administratie vaak (flagrant) gehinderd bij de uitoefening van haar onderzoeksbevoegdheden. Belastingplichtigen weigeren toegang te verlenen tot beroepslokalen en/of computersystemen en gaan soms zelfs zo ver dat zij de elektriciteit uitzetten om de toegang tot de server en de daarop bewaarde digitale data onmogelijk te maken. Dit zou een reactie kunnen zijn op de ruime invulling die de fiscale administratie zelf geeft aan haar inzage- en toegangsrecht. De fiscale administratie verwacht een quasi onvoorwaardelijke medewerking en volledige transparantie (vb. verzoeken tot volledige kopie van de server), terwijl er wel degelijk grenzen zijn aan de fiscale onderzoeksbevoegdheden. De principes van doelgebondenheid (fiscale relevantie) en proportionaliteit zijn en blijven immers van essentieel belang. .

Het actieplan legt ook de nadruk op een onvoorwaardelijk inzage- en toegangsrecht voor de fiscale administratie, onafhankelijk van enige toelating door de belastingplichtige of van diens keuze om zelf te bepalen welke documenten hij voorlegt. Het actieplan wijst erop dat het Una Via-principe uitgaat van een sterk administratief onderzoek naar fraudedossiers waarvoor “de administratieve weg is gekozen” en benadrukt dat voor dergelijke fraudeonderzoeken de medewerkingsplicht (inclusief de toegang tot beroepslokalen en (digitale) data) cruciaal is. Om deze plicht te kunnen afdwingen, wil men een proportioneel gerechtelijk sanctiemechanisme voorzien om de afdwingbaarheid van de fiscale onderzoeksbevoegdheden te versterken.

Concreet stelt het actieplan dat het inzage- en toegangsrecht moet kunnen worden afgedwongen door dwangsommen op te leggen aan een belastingplichtige die zijn medewerking weigert. Hiertoe wil men via een wetgevend initiatief de rechter toelaten om dwangsommen op te leggen wanneer een belastingplichtige onrechtmatig de toegang weigert tot bijvoorbeeld zijn beroepslokalen of (digitale) data.

Ook hier moeten vraagtekens geplaatst worden bij de haalbaarheid van een dergelijk maatregel. Het voorbeeld dat het actieplan aanhaalt, met name de situatie van een administratieve afhandeling na een Una Via-overleg, betekent immers ipso facto dat er sprake is van een dossier van (vermeende) (ernstige) fiscale fraude. In dergelijke dossiers staat de medewerkingsplicht van een belastingplichtige op uiterst gespannen voet met het zwijgrecht waarop hij zich, in bepaalde omstandigheden, kan beroepen. Wanneer een belastingplichtige in strijd met het zwijgrecht en het verbod op zelfincriminatie tot medewerking wordt verplicht door hem aan dwangsommen te onderwerpen, zal dit onvermijdelijk resulteren in een schending van zijn rechten van verdediging. Af te wachten valt dus of en in welke mate een rechter bereid kan worden gevonden om daar actief aan mee te werken.

Daarbij – het weze herhaald – mag men ook niet uit het oog verliezen dat de fiscale onderzoeksbevoegdheden doelgebonden van aard zijn. Zij mogen enkel worden aangewend om onderzoek te doen met het oog op het vestigen van belastingen. De afdwingbaarheid van zeer algemene vragen om informatie vanwege de fiscale administratie (vb. kopie van een integrale service), zal dan ook in dit licht moeten worden beoordeeld.

Het staat in de sterren geschreven dat de mogelijkheid tot het opleggen van een dwangsom aanleiding zal geven tot bijzonder heftige discussies, die niet zelden zullen raken aan de fundamentele rechten van verdediging van de belastingplichtige. Aldus zal het bestaan van dit ‘sanctie-mechanisme’ zeker niet leiden tot het terugdringen van (al dan niet “nodeloze”) geschillen omtrent de medewerkingsplicht, zoals het actieplan nochtans verhoopt.

De basisidee om de fiscale onderzoeksbevoegdheden beter afdwingbaar te maken is uiteraard legitiem. Een basisprincipe daarbij moet evenwel zijn dat het duidelijk afgelijnde en omschreven bevoegdheden betreft, die ook op een correcte manier worden aangewend. Wanneer men werkelijk het aantal geschillen wil terugdringen, zou een eerste stap allicht beter zijn om na te denken over een grondig en gebalanceerd wettelijk kader, waarin de grenzen van de onderzoeksbevoegdheden duidelijk worden aangegeven en waarin niet alleen wordt voorzien in sancties voor de belastingplichtige, maar ook in de nodige expliciete wettelijke waarborgen om de doelgebondenheid en de proportionaliteit van de onderzoeksbevoegdheden te garanderen. Specifiek voor wat betreft fraudedossiers dient dit wettelijk kader trouwens ook te voorzien in de nodige waarborgen om ervoor te zorgen dat de rechten van verdediging ten alle tijde overeind blijven. Er zijn al wetgevende voorbeelden voorhanden (vb. in het wetboek voor economisch recht), maar de fiscale beleidsmakers lijken hier voorlopig niet op in te willen zetten. Door enkel in bijkomende sancties te voorzien, werkt men a.h.w. mee aan het opbod tussen fiscale administratie en belastingplichtigen en komt het plan eenzijdig over. De efficiëntie ervan zal nog moeten blijken uit de praktijk.

Concrete uitvoering van het tweede actieplan

Het actieplan is vooralsnog geen wetgevend initiatief, maar formuleert concrete actiepunten voor toekomstige wetgeving. De concrete omzetting in wetteksten en het hopelijk grondige parlementaire debat dat daarmee gepaard zal gaan, is verder in deze regeerperiode te verwachten.

Gelet op de impact voor de belastingplichtigen, volgen wij dit uiteraard verder op.

Contacts

If you have any questions concerning the items in this newsflash, please get in touch with your usual Deloitte Legal - *Lawyers* contact at our office in Belgium or:

- Julie Engelen, jengelen@deloitte.com, +32 2 800 71 18
- Filip Smet, fsmet@deloitte.com, + 32 2 800 70 64
- Annick Visschers, avisschers@deloitte.com, + 32 2 800 70 72

For general inquiries, please contact:

bedeloittelegal@deloitte.com, + 32 2 800 70 00

Be sure to visit us at our website: <http://www.deloittelegal.be>

As a top legal practice in Belgium, Deloitte Legal - *Lawyers* is a full service business law firm, highly recommended by the most authoritative legal guides. Deloitte Legal - *Lawyers* is based in Zaventem, Watermael-Boitsfort, Antwerp, Ghent and Kortrijk. It consists of close to 150 highly qualified Bar-admitted lawyers. Deloitte Legal - *Lawyers* offers expert advice in the fields of banking & finance, commercial, corporate/M&A, employment, IT/IP, public/administrative, insolvency and reorganisations, real estate, EU law, tax law, tax & legal services for high-net-worth families & individuals (Greenille Private Client) and dispute resolution. Whenever required to ensure a seamless and comprehensive high-quality service, Deloitte Legal - *Lawyers* collaborates closely with other professions (e.g. tax, financial advisory, accountancy, consulting), and with a select group of law firms all over the world.

Deloitte Legal - *Lawyers* provides thorough and practical solutions tailored to the needs of clients ranging from multinational companies, national large and medium-sized enterprises, financial institutions, government bodies to private clients.

More information: www.deloittelegal.be

© 2022, Deloitte Legal – *Lawyers* - The content and layout of this communication are the copyright of Deloitte Legal – *Lawyers* or its contributors, and are protected under copyright and other relevant and intellectual property rights laws and regulations. No reproduction in any form or through any medium is allowed without the explicit consent of Deloitte Legal – *Lawyers* or its contributors.

[Subscribe](#) | [Unsubscribe](#)